

Lesehjelp for nytt dyrehelseregelverk:

Overvåking av sykdommer og helsekontroll:

Regler som gjelder for dyrehelsepersonell, overvåking av sykdommer og risikoklassifisering av akvakulturanlegg i «fredstid»

I forbindelse med innføring av nytt dyrehelseregelverk i Norge, har bestemmelser fått ny hjemmel.

For å gjøre det enklere å finne fram i det nye regelverket, lager Mattilsynet lesehjelp som viser relevante forskrifter og rettsaker, og mer detaljert hvilke artikler i regelverket som er sentrale

Eksisterende regelverket som videreføres omtales ikke her.

[Les mer på Mattilsynets nettsider om det nye regelverket og konsekvenser for akvakultur](#)

Kravene til overvåking av sykdom er basert på følgende hovedelementer

- Driftsansvarliges overvåking og dyrehelsebesøk utført av veterinær eller fiskehelsebiolog (privat fiskehelsetjeneste) som anlegget har avtale med.
- Risikoklassifisering av godkjente akvakulturanlegg og risikobasert overvåking utført av Mattilsynet
- Helsebesøk og undersøkelser utført av Mattilsynet ved mistanke om kategori A-, C- eller F-sykdom
- Helsebesøk og undersøkelser utført av Mattilsynet og privat veterinær eller fiskehelsebiolog i restriksjonszoner (dagens kontrollområder) etter påvisning av kategori A-, C- og F-sykdom
- Mållrettet overvåking utført av Mattilsynet for å oppnå og vedlikeholde sykdomsfri status for kategori C-sykdommer

Lesehjelpen beskriver reglene som gjelder for overvåking av sykdom i punkt a) og b) som gjelder i «fredstid». Med det mener vi regler som gjelder uavhengig av om det er mistanke om eller påvist sykdom, og om vi har sykdomsfri status eller godkjent utryddelsesprogram for listeført sykdom.

Relevante forskrifter

- Forskrift om dyrehelse ([Dyrehelseforskriften](#))**
Forordning (EU) 2016/429 (dyrehelseforordningen)
- Forskrift 17. juni 2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg ([Akvakulturdriftsforskriften](#))**
Inntil videre gjelder akvakulturdriftsforskriften som før med unntak av bestemmelser som gir dobbeltregulering. Det er ikke identifisert bestemmelse som er i motstrid med av AHL.
Ytterligere nasjonale dyrehelsekrav som videreføres, skal etter hvert flyttes til relevant AHL-forskrift avhengig av hvilket tema som reguleres.
- Forskrift 19. mars 2004 nr. 537 om internkontroll for å oppfylle akvakulturlovgivningen ([IK-Akvakultur](#))**
Forskrift om IK-Akvakultur beholdes som egen forskrift og vil fortsatt gjelde som ytterligere nasjonale krav, uten endringer som følge av AHL.
- Lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell ([Dyrehelsepersonelloven](#))**
- Forskrift som utfyller dyrehelseforskriften med bestemmelser om melding, rapportering, overvåking, utryddelsesprogram og sykdomsfri status for bestemte sykdommer ([Dyrehelseovervåkingsforskriften](#))**
Forordning (EU) 2020/689 Vedlegg VI Del I er relevant for risikobasert overvåking og risikoklassifisering av

visse godkjente akvakulturanlegg som skal utføres av Mattilsynet

- **Forskrift om utfyllende bestemmelser til dyrehelseforskriften med krav til biosikkerhet ved godkjenning av akvakulturanlegg og forflytninger av akvatiske dyr mv. ([Akvabiosikkerhetsforskriften](#))**
Forordning (EU) 2020/691 Vedlegg II er relevant for risikobasert overvåking som skal gjennomføres i visse godkjente akvakulturanlegg av Mattilsynet

Regler som retter seg mot driftsansvarlig og privat fiskehelsetjeneste

Artikkel / Paragraf	Forordning Eu 2016/429
Art 12	<p>Ansvarsområder for veterinærer og fiskehelsebiologer på området akvatiske dyrs helse</p> <p>I Norge vil bestemmelsen også rette seg mot fiskehelsebiologer, se punkt nr. 2. Krav rettet mot private veterinærer og fiskehelsebiologer er mer konkrete og tydeligere enn i dag.</p> <p>Noe dobbeltregulering med dyrehelsepersonelloven §§ 12, 13, 23 og 24.</p> <p>Avsnitt 2</p> <p>Veterinærer og fagpersoner på området akvatiske dyrs helse</p> <p><i>Artikkel 12</i></p> <p>Ansvarsområder for veterinærer og fagpersoner på området akvatiske dyrs helse</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Veterinærer skal innenfor rammen av den virksomheten som omfattes av denne forordningen <ol style="list-style-type: none"> a) treffe alle hensiktsmessige tiltak for å forebygge innføring, utvikling og spredning av sykdommer, b) treffe tiltak for å sikre tidlig påvisning av sykdommer ved å gjennomføre diagnostisering og differensialdiagnostisering for å utelukke eller bekrefte en sykdom, c) delta aktivt når det gjelder <ol style="list-style-type: none"> i) å øke bevisstheten om dyrehelse og om samspillet mellom dyrs helse og velferd og menneskers helse, ii) forebygging av sykdom, iii) tidlig påvisning av og rask reaksjon på sykdommer, iv) å øke bevisstheten om resistens mot behandling, herunder antimikrobiell resistens, og følgene av slik resistens, d) samarbeide med vedkommende myndighet, driftsansvarlige, fagpersoner innen dyrefag og kjæledyrholdere om iverksettingen av de tiltakene for forebygging og bekjempelse av sykdom som fastsettes i denne forordningen. 2. Fagpersoner på området akvatiske dyrs helse kan når det gjelder akvatiske dyr, påta seg oppgaver som i henhold til denne forordningen tilhører veterinærer, dersom de har tillatelse til dette av den berørte medlemsstaten i henhold til nasjonal rett. I så fall får nr. 1 anvendelse på alle slike fagpersoner på området akvatiske dyrs helse. 3. Veterinærer og fagpersoner på området akvatiske dyrs helse skal vedlikeholde og utvikle sin faglige kompetanse når det gjelder de av deres oppgaver som faller inn under denne forordningens virkeområde.
Art 24	Driftsansvarliges overvåkingsplikt

	<p>Driftsansvarliges plikt til å overvåke helsen til fisken i anleggene er fastsatt i dyrehelseforordningens artikkel 24. For å påvise listeførte og nye sykdommer skal driftsansvarlig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overvåke helsen og adferden til fisken • Overvåke endringer i produksjonsparametere som kan gi grunn til mistanke • Se etter unormal dødelighet og andre tegn på alvorlig sykdom <p>Dette er noe mer konkrete krav enn i dagens regelverk, men i Norge har også ytterligere nasjonale krav til frekvens i akvakulturdriftsforskriften § 12 første ledd.</p> <p style="text-align: center;"><i>KAPITTEL 2</i></p> <p style="text-align: center;">Overvåking</p> <p style="text-align: center;"><i>Artikkel 24</i></p> <p style="text-align: center;">Driftsansvarliges overvåkingsplikt</p> <p>For å påvise forekomst av listeførte sykdommer og nye sykdommer skal driftsansvarlige</p> <ol style="list-style-type: none"> observere helsen og atferden til dyr som de har ansvar for, observere eventuelle endringer av normale produksjonsparametere for anlegg, dyr eller avlsmateriale de har ansvar for, og som kan gi grunn til mistanke om at endringene skyldes en listeført sykdom eller en ny sykdom, se etter unormal dødelighet og andre tegn på alvorlig sykdom hos dyr som de har ansvar for.
Art 25	<p>Dyrehelsebesøk</p> <p>Dyrehelsebesøk fra anleggets fiskehelsetjeneste skal gjennomføres i samsvar med dyrehelseforordningens artikkel 25. Dette tilsvarer krav som i dag er fastsatt i akvakulturdriftsforskriften § 13 om risikobasert helsekontroll. Det er driftsansvarlige som skal sørge for at dyrehelsebesøk gjennomføres av autorisert veterinær eller fiskehelsebiolog (privat fiskehelsetjeneste). Dyrehelsebesøkene skal gjennomføres med henblikk på sykdomsforebygging, bl.a. ved å avdekke forekomst av listeførte sykdommer og nye sykdommer. I tillegg er virksomheten til veterinæren og fiskehelsebiologen regulert i artikkel 12.</p> <p style="text-align: center;"><i>Artikkel 25</i></p> <p style="text-align: center;">Dyrehelsebesøk</p> <ol style="list-style-type: none"> Driftsansvarlige skal sørge for at anlegg som de har ansvar for, får dyrehelsebesøk av en veterinær når det er nødvendig av hensyn til de risikoene som det aktuelle anlegget utgjør, idet det tas hensyn til <ol style="list-style-type: none"> anleggstypen, artene og kategoriene av dyr som holdes i anlegget, den epidemiologiske situasjonen i sonen eller regionen når det gjelder listeførte og nye sykdommer som dyrene på anlegget er mottakelige for, annen relevant overvåking eller offentlig kontroll som de holdte dyrene og anleggstypen er omfattet av. <p>Slike dyrehelsebesøk skal skje med en hyppighet som står i forhold til risikoene det berørte anlegget utgjør.</p> <p>De kan kombineres med besøk for andre formål.</p> Dyrehelsebesøkene nevnt i nr. 1 skal avlegges med henblikk på sykdomsforebygging, særlig gjennom <ol style="list-style-type: none"> rådgivning til den berørte driftsansvarlige, om biosikkerhet og andre dyrehelse spørsmål, alt etter hva som er relevant for anleggstypen og de artene og den kategorien av dyr som holdes der, påvisning av og opplysninger om tegn som kan tyde på forekomst av listeførte eller nye sykdommer.
Ytterligere nasjonale krav §§	Dyrehelseforskriften Forordning (EU) 2016/429 (dyrehelseforordningen)
§ 7	Meldeplikt

<p>Første ledd retter seg både mot driftsansvarlig og dyrehelsepersonell (enhver). Andre ledd retter seg mot driftsansvarlige ved akvakulturanlegg. Tredje ledd retter seg mot enhver.</p> <p>Andre ledd gir noe mere tid enn i dag før det skal meldes fra til Mattilsynet om unormal uavklart dødelighet (det vi i dag kaller uavklart forøket dødelighet)</p> <p>§ 7 Meldeplikt for akvatiske dyr</p> <p>Ved grunn til mistanke om forekomst eller ved påvisning av en listeført sykdom hos akvatiske dyr som nevnt i vedlegg II til forordning (EU) 2016/429, eller i nasjonal sykdomsliste for akvatiske dyr i § 6, unntatt lakselus, skal driftsansvarlige og enhver fysisk eller juridisk person umiddelbart melde fra til Mattilsynet.</p> <p>Ved unormal dødelighet, andre tegn på sykdom eller vesentlig redusert produksjonstakt av ukjent årsak hos akvakulturdyr, skal driftsansvarlige så snart som praktisk mulig sikre at veterinær eller fiskehelsebiolog vurderer helsesituasjonen i hele anlegget og gjennomfører relevante undersøkelser og prøveuttak for å fastslå årsaken. Dersom forholdene vedvarer, skal ny vurdering gjennomføres innen 14 dager med mindre årsaksforholdene er entydig og avklart. Driftsansvarlige skal umiddelbart melde fra til Mattilsynet dersom årsaksforholdene fortsatt er uavklart etter at ny vurdering er gjennomført.</p> <p>Ved unormal dødelighet og andre tegn på alvorlig sykdom hos villlevende akvatiske dyr, skal enhver fysisk eller juridisk person så snart som praktisk mulig melde fra til Mattilsynet. Melding skal gis på den måten Mattilsynet anviser.</p>
--

Regler som retter seg mot Mattilsynet

Oppgaver som følger av regler rettet mot «vedkommende myndighet» skal i utgangspunktet utføres av Mattilsynet.

Artikkel / Paragraf	Dyrehelseforskriften og forordning EU 2016/429
Art 14	<p>Delegering fra vedkommende myndighet av offisielle oppgaver</p> <p>Oppgaver som følger av regler rettet mot «vedkommende myndighet» skal i utgangspunktet utføres av Mattilsynet. Oppgaver kan delegeres til andre veterinærer/fiskehelsebiologer enn offentlige veterinærer/fiskehelsebiologer innenfor de rammene som artikkel 14 gir. Det er ikke gitt slik delegering så lang.</p> <p>Krav i forordning (EU) 2017/625 (kontrollforordningen) ved ev. delegering må også være oppfylt. Det innebærer bl.a. at oppgavene ikke kan delegeres til en fiskehelsetjeneste som også har private oppdrag i de samme anleggene.</p> <p><i>Artikkel 14</i></p> <p>Delegering fra vedkommende myndighet av offisielle oppgaver</p> <p>1. Vedkommende myndighet kan delegerer én eller flere av følgende oppgaver til andre veterinærer enn offentlige veterinærer:</p> <p>a) Praktisk iverksetting av tiltak i forbindelse med utryddelsesprogrammene fastsatt i artikkel 32.</p> <p>b) Støtte til vedkommende myndighet ved gjennomføring av overvåking som fastsatt i artikkel 26, eller i tilknytning til overvåkingsprogrammer som fastsatt i artikkel 28.</p> <p>c) Oppgaver i forbindelse med</p> <p>i) bevissthet om, beredskap mot og bekjempelse av sykdom som fastsatt i del III, som gjelder</p> <ul style="list-style-type: none"> — prøvetakingsaktiviteter og gjennomføring av epidemiologiske og andre undersøkelser innenfor rammen av artikkel 54, artikkel 55 nr. 1 bokstav b)–g) og artikkel 57, 73, 74, 79 og 80 ved mistanke om forekomst av en sykdom, og alle gjennomføringsrettsakter og delegerete rettsakter vedtatt i henhold til nevnte artikler, — gjennomføring av aktiviteter knyttet til tiltakene for sykdomsbekjempelse ved utbrudd av en sykdom med hensyn til aktivitetene angitt i artikkel 61, artikkel 65 nr. 1 bokstav a), b), e), f) og i), artikkel 70 nr. 1, artikkel 79, 80, 81 og 82, og alle gjennomføringsrettsakter og delegerete rettsakter vedtatt i henhold til disse artiklene,

	<p>— gjennomføring av nødvaksinasjon i samsvar med artikkel 69.</p> <p>ii) Registrering, godkjenning, sporbarhet og forflytning som fastsatt i del IV.</p>
<p>Art 26</p>	<p>Vedkommende myndighets overvåkingsplikt Gir grunnlaget for den overvåkingen Mattilsynet skal gjennomføre i form av helsebesøk og ev. prøvetaking (offisiell oppgave).</p> <p><i>Artikkel 26</i></p> <p>Vedkommende myndighets overvåkingsplikt</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vedkommende myndighet skal utføre overvåking for å oppdage forekomst av listeførte sykdommer som nevnt i artikkel 9 nr. 1 bokstav e), og relevante nye sykdommer. 2. Overvåkingen skal utformes slik at den sikrer rask påvisning av forekomst av listeførte sykdommer nevnt i artikkel 9 nr. 1 bokstav e) og nye sykdommer, gjennom innsamling, sammenstilling og analyse av relevante opplysninger om sykdomssituasjonen. 3. Når det er mulig og hensiktsmessig, skal vedkommende myndighet benytte resultatene av overvåkingen som utføres av driftsansvarlige, og opplysningene fra dyrehelsebesøk i samsvar med henholdsvis artikkel 24 og 25. 4. Vedkommende myndighet skal sikre at overvåkingen oppfyller kravene i artikkel 27 og i eventuelle regler vedtatt i henhold til artikkel 29 bokstav a). 5. Vedkommende myndighet skal sørge for at opplysningene fra overvåkingen fastsatt i nr. 1, samles inn og benyttes på en effektiv og formålstjenlig måte. <p>Kravene til myndighetenes overvåking etter artikkel 26 er noe annet enn offentlig kontroll og tilsyn med at virksomhetene etterlever regelverket. Når Mattilsynet gjennomfører helsebesøk som en offisiell oppgave, kan det også kombineres med offentlig kontroll og tilsyn.</p>
<p>Art 27</p>	<p>Overvåkingsmetoder, -hyppighet og intensitet Retter seg mot Mattilsynet siden den viser tilbake til artikkel 26.</p> <p><i>Artikkel 27</i></p> <p>Overvåkingsmetoder, -hyppighet og -intensitet</p> <p>Utforming, midler, diagnostiske metoder, hyppighet, intensitet, målpopulasjon og prøvetakingsmønstre for overvåkingen i henhold til artikkel 26 skal være hensiktsmessig(e) og stå i forhold til målene for overvåkingen, samtidig som det tas hensyn til</p> <ol style="list-style-type: none"> a) sykdomsprofil, b) relevante risikofaktorer, c) helsestatus i <ol style="list-style-type: none"> i) den medlemsstaten eller den sonen eller det segmentet av denne som er omfattet av overvåkingen, ii) de medlemsstatene og tredjeland eller territorier som enten har grense til, eller som dyr og produkter innføres fra, til medlemsstaten eller en sone eller et segment av denne, d) overvåking som utføres av driftsansvarlige i samsvar med artikkel 24, herunder dyrehelsebesøk som nevnt i artikkel 25, eller av andre offentlige myndigheter.

Artikkel	Dyrehelseovervåkingsforskriften og forordning 2020/689
Vedlegg VI Del I	<p>Risikobasert overvåking Her finner vi minstekravene til risikobasert overvåking, risikoklassifisering og hyppigheten av risikobaserte dyrehelsebesøk som skal utføres av Mattilsynet. Dette er forpliktelser som er uavhengig av om vi har sykdomsfri status eller godkjent utryddelsesprogram for C-sykdommer. <i>VEDLEGG VI</i></p> <p>SÆRLIGE KRAV MED HENSYN TIL SYKDOMMER HOS AKVATISKE DYR</p> <p>DEL I RISIKOBASERT OVERVÅKING</p> <p>KAPITTEL 1 Minstekrav til risikobasert overvåking på visse godkjente akvakulturanlegg</p> <p>1. Generell framgangsmåte</p> <p>1.1. Risikobasert helseovervåking som omfatter helsebesøk og eventuell prøvetaking, skal benyttes på visse godkjente akvakulturanlegg og i visse godkjente grupper av akvakulturanlegg på en måte som er tilpasset produksjonens art, med det formål å påvise</p> <ol style="list-style-type: none"> økt dødelighet, listeførte sykdommer, nye sykdommer. <p>1.2. Hyppigheten av slike besøk vil avhenge av den risikoen det godkjente akvakulturanlegget eller den godkjente gruppen av akvakulturanlegg utgjør med hensyn til smitte og spredning av sykdom. Denne risikoen gjelder listeførte sykdommer og mulige nye sykdommer og vil derfor omfatte akvakulturanlegg og grupper av akvakulturanlegg som holder listeførte arter, og i visse tilfeller akvakulturanlegg og grupper av akvakulturanlegg som holder ikke-listeførte arter. Den vedkommende myndigheten skal fastslå den risikoen som hvert godkjent akvakulturanlegg eller hver godkjent gruppe av akvakulturanlegg utgjør, og klassifisere dem som anlegg med høy, middels eller lav risiko.</p> <p>Kapittel 2 inneholder nærmere opplysninger om de risikofaktorene som det skal tas hensyn til ved risikoklassifiseringen. Denne risikoklassifiseringen skal gjentas og oppdateres dersom noen av risikofaktorene beskrevet i bokstav a)–l) antyder at den risikoen som anlegget utgjør, er blitt endret.</p> <p>1.3. I kapittel 3 fastsettes minstehyppigheten for helsebesøk som skal gjennomføres, basert på om den vedkommende myndigheten har angitt at et anlegg utgjør en høy, middels eller lav risiko.</p> <p>1.4. Risikobasert dyrehelseovervåking på akvakulturanlegg og grupper av akvakulturanlegg kan kombineres med helsebesøk og prøvetaking som utføres</p> <ol style="list-style-type: none"> som ledd i obligatoriske og frivillige utryddelsesprogrammer for én eller flere listeførte sykdommer, eller for å påvise og opprettholde sykdomsfri status for én eller flere listeførte sykdommer, eller som ledd i et overvåkingsprogram for én eller flere kategori C-sykdommer. <p><i>Vi må dessverre til en annen forskrift og forordning for å finne krav til hva Mattilsynet skal gjøre når vi er på slike helsebesøk, se akvabiosikkerhetsforskriften og forordning 2020/691.</i></p>

<p>Vedlegg VI Kapittel 2</p>	<p>Minstekrav ved risikoklassifisering av anlegg</p> <p>KAPITTEL 2</p> <p>Risikoklassifisering som skal benyttes på visse godkjente akvakulturanlegg</p> <p>Risikoklassifiseringen nevnt i kapittel 1 nr. 1.2 skal minst ta i betraktning de risikofaktorene som er nevnt i bokstav a) og b). Når det er relevant, skal også bokstav c)–l) tas i betraktning.</p> <p>a) Mulighet for direkte spredning av sykdomsframkallende stoffer via vann.</p> <p>b) Forflytning av akvakulturdyr.</p> <p>c) Produksjonstype.</p> <p>d) Arter av akvakulturdyr som holdes.</p> <p>e) Biosikkerhetssystem, inkludert personalets kompetanse og opplæring.</p> <p>f) Tetthet av akvakulturanlegg og foredlingsanlegg i området rundt det berørte anlegget.</p> <p>g) Nærhet til anlegg med lavere helsestatus enn det berørte anlegget.</p> <p>h) Det berørte anleggets og andre lokale anleggs sykdomshistorie.</p> <p>i) Forekomst av smittede viltlevende akvatiske dyr i området rundt det berørte anlegget.</p> <p>j) Risiko i forbindelse med menneskelig virksomhet i nærheten av det berørte anlegget, for eksempel sportsfiske, forekomst av transportveier eller havner der det skiftes ballastvann.</p> <p>k) Tilgang til det berørte anlegget for predatorer som kan forårsake spredning av sykdom.</p> <p>l) Anleggets tidligere resultater når det gjelder overholdelse av den vedkommende myndighetens krav.</p>
<p>Vedlegg VI Kapittel 3</p>	<p>Hyppighet av inspeksjoner fra Mattilsynet i anlegg med ulike risiki</p> <p>KAPITTEL 3</p> <p>Hyppighet av risikobaserte dyrehelsebesøk</p> <p>Hyppigheten av de risikobaserte dyrehelsebesøkene som skal gjennomføres på visse godkjente anlegg og godkjente grupper av anlegg, avhenger av den risikoklassifiseringen som er omtalt i kapittel 2, og er som følger:</p> <p>a) Minst én gang i året på anlegg med høy risiko.</p> <p>b) Minst én gang hvert andre år på anlegg med middels risiko.</p> <p>c) Minst én gang hvert tredje år på anlegg med lav risiko.</p>

<p>Artikkel</p>	<p>Akvabiosikkerhetsforskriften og forordning 2020/691</p>
<p>Vedlegg II</p>	<p>Risikobasert overvåking som skal gjennomføres i visse godkjente anlegg</p> <p>Her finner vi minstekravene til hvilke anlegg Mattilsynet skal gjennomføre risikobasert overvåking av, og hvordan dette skal gjennomføres.</p> <p>Dette er forpliktelser som er uavhengig av om vi har sykdomsfri status eller godkjent utryddelsesprogram for C-sykdommer.</p> <p>DEL 2 Innholdet i risikobasert overvåking i akvakulturanlegg eller grupper av akvakulturanlegg som gjennomføres i samsvar med artikkel 26 i forordning (EU) 2016/429</p> <p>Kontroll av journaler, kliniske undersøkelser og laboratorieundersøkelser ved de godkjente akvakulturanleggene som er nevnt i artikkel 7, 17 og 18, skal gjennomføres på følgende måte:</p> <p>a) De relevante journalene som føres i samsvar med plikten til å føre journaler i artikkel 186 i forordning (EU) 2016/429 og artikkel 23, 32 og 33 i denne forordningen, skal undersøkes for å vurdere om det er tegn på økt dødelighet eller forekomst av en listeført eller ny sykdom i akvakulturanlegget som det skal tas hensyn til ved et veterinærbesøk.</p> <p>b) Alle deler av akvakulturanlegget skal undersøkes, og det skal rettes særlig oppmerksomhet mot de produksjonsenheter som det er angitt økt dødelighet for i journalene nevnt i bokstav a).</p> <p>c) Dersom det etter en undersøkelse av journalene eller en klinisk undersøkelse av alle produksjonsenheter ikke er funnet tegn på forekomst av en listeført eller ny sykdom, skal det ikke være nødvendig å ta prøver til laboratorieundersøkelse.</p>

	<p>d) Dersom det oppdages nylig døde eller døende akvakulturdyr, skal et representativt utvalg av disse akvakulturdyrene undersøkes klinisk både utvendig og innvendig med henblikk på å fastslå om det forekommer patologiske endringer. Denne undersøkelsen skal særlig ta sikte på å påvise listeførte eller nye sykdommer.</p> <p>e) Dersom resultatet av den kliniske undersøkelsen fastsatt i bokstav d) gir mistanke om forekomst av en slik listeført eller ny sykdom i et akvakulturanlegg i en medlemsstat, en sone eller et segment der et utryddelsesprogram gjennomføres, eller som er erklært fri for den aktuelle sykdommen, skal det tas en prøve av akvakulturdyr fra nevnte akvakulturanlegg, og prøven skal undersøkes i et laboratorium i samsvar med det relevante kapittelet i del II i vedlegg VI til delegert forordning (EU) 2020/689.</p> <p>f) Dersom resultatet av den kliniske undersøkelsen fastsatt i bokstav d) gir mistanke om forekomst av en listeført sykdom i et akvakulturanlegg i en medlemsstat der et overvåkingsprogram gjennomføres for den aktuelle kategori C-sykdommen, skal det tas en prøve av akvakulturdyr fra akvakulturanlegget, og prøven skal undersøkes i et laboratorium i samsvar med det relevante kapittelet i del III i vedlegg VI til delegert forordning (EU) 2020/689.</p> <p>g) Dersom resultatet av den kliniske undersøkelsen fastsatt i bokstav d) gir mistanke om forekomst av en ny sykdom, skal det tas en prøve av akvakulturdyr fra akvakulturanlegget, og prøven skal undersøkes i et laboratorium med det formål å påvise den aktuelle nye sykdommen.</p>
--	---